

TINA VAN DER HOLLAND

MOTÝL

**SLADKÝ
ŽIVOT
OPATROVATELKY**

Copyright © Tina Van Der Holland 2011
Design © Motýľ design 2011
Cover photo © Isifa 2011
Slovak edition © Vydavateľstvo Motýľ 2011

ISBN: 978-80-89482-21-4

Autorská poznámka:

Akákoľvek podobnosť so žijúcimi či zosnulými osobami alebo s inštitúciami, ktoré sa spomínajú v tomto románe, je čisto náhodná.

Venovanie:

Slovenským opatrovatelkám, ktorých počet v západnej Európe sa odhaduje okolo 20 000.

Pod'akovanie:

Zo srdca ďakujem svojim priateľkám – opatrovatelkám – pani Zore Cséfalvay a pani Kataríne R. za ich cenné pripomienky a veľkú podporu, ktorou ma obdarili pri písaní tejto knihy.

OBSAH

ÚVOD.....	9
1. diel	
Milionárkou ľahko a rýchlo (07/2000 – 09/2003)	
1. Asistentka štyroch riaditeľov.....	13
2. Al Pacino, či skôr Gándhí?	22
3. Opica a Drak.....	27
4. Kostra z kredenca	32
5. Eso v rukáve	36
6. Tá správna kvalifikácia.....	42
7. Uži si svoj sen	47
8. Chod' do riti, Angie	55
9. Taký začarovaný páter-noster	61
2. diel	
Križová cesta (10/2003 – 04/2004)	
10. Cena peňazí.....	73
11. Hmla	78
12. Bude sa páčiť lôžko v pivnici?	84
13. Zimné radovánky	91
14. Lupene ruží spáchnu na drevo.....	98
3. diel	
Návrat (05/2004 – 12/2004)	
15. Tri grácie	107
16. Lady Macbeth	113
17. Stretneme sa v pekle	120
18. Šťavnaté plody	135
19. Dve naraz.....	142

4.diel

Cesta k sláve (2005 – 2009)

20. Z rozprávky do rozprávky	153
21. Je to tu	171
22. Hi, hello	179
23. Dve prašivé ovce	187
24. Všetko naraz	196
25. Najškaredšia babka na svete	206
26. Dokázala to!	214
27. Komplikácie	222
28. 15 minút slávy	234
29. Odpočítavanie	244
ZÁVER.....	253

ÚVOD

Júl 2009

Pred nohami páliacimi únavou v ľahkých letných sandáloch sa jej vztýčila Cheopsova pyramída.

Očami v duchu spočítala schody vedúce von z rozostavanej šachty viedenského metra, oprela pätnásťkilovú batožinu na chvíľu bokom a sústredila sa na osvedčené dychové cvičenie, aby utlmila rozhorčenú nervovú sústavu.

Potom, striedavo hromžiac a prekonávajúc pulzujúcu bolesť v sánke, zdolávala schod za schodom v oddelených intervaloch. Posúvala sa na vyššiu úroveň staccatovými klikmi ako v počítačovej hre. Nádych, zdvih, schod, výdych, pauza.

Na dvadsiatom treťom schode jej do zorného uhla vhupli jeden Ind a jeden černochoch, ktorí predávali na plošine noviny. Na dvadsiatom štvrtom schode začul jej klik aj černochoch a zúfale s-o-s dorazilo k prijímaču.

Zbehol k nej dolu a s ľahkosťou rappera vytancoval s kufrom nahor. „Bist du eine Pflegerin? (Si opatrovatelka?)“ spevavo zatiahol z výšky.

Dohonila svoju batožinu, podakovala sa mladíkovi s rokmi nacvičovaným úsmevom a odvetila: „Schon nicht. Ich bin gerade von dem Gefängnis herausgekommen.“

(Už nie. Práve som vyšla z väzenia.)

1. diel:

MILIONÁRKOU ĽAHKO A RÝCHLO

07/2000 – 09/2003

1. Asistentka štyroch riaditeľov

Žeravý vzduch letného popoludnia kmital v polotieni kancelárie. Tam, kde ho zasiahli chladnejšie prúdy z ventilátora, mihol sa občas záblesk slnka a jazierka z parku, ľahká mestská fatamorgána. Žena, ktorá sústredene pracovala pri počítači, si z času na čas narovнала chrbát, a vtedy v nej videla pečenú rybu a breh mora. „Už pozajtra,“ pobádala sa, ale dovedy sa treba prehrýzť ešte dvoma odbornými prekladmi, morom excelovských výkazov a predovšetkým dožiť v zdraví, čo v tejto chvíli znamenalo najesť sa.

Vstala od počítača a poobzerala sa po kanceláriách riaditeľov. Celých sto metrov štvorcových, predelených masívnymi sklenenými stenami na päť boxov, bolo vyľudnených a jediným počuteľným zvukom bol tichý šum ventilátora. Vydychla si úľavou a vybrala zo zásuvky dva rožky, šalát z tresky a lyžičku.

Jedla rýchlo a hltavo, aby to stihla, kým sa vráti z obeda niektorý z direktorov. Práve si vložila do úst tretiu lyžičku, keď sa dvere rozleteli, vzduch sa zvířil, na vytlačených grafoch sa rozkmitali krivky a na stôl tesne k treske so suchým praskotom dopadol osemdesiatstránkový zväzok mesačného cash-flow.

„Ešte raz,“ povedal so zlomyseľným úškrnom Baumann, Nemeč a generálny riaditeľ. S pocitom trápnosti prehltala sústo, a kým sa jej s neprijetným drhnutím sunulo nadol pažerákom, želala si už po tisícikrát, aby bol aj on z papiera. Aby mu tú vyškerenú papuľu s nabieleným úsmevom mohla pokojne natrhnúť.

Šéfom bol mizerným a riaditeľom ešte horším. Z predchádzajúceho pracoviska v banke si priniesol komótné návyky, ktoré boli v hektických podmienkach generálneho riaditeľstva pre vyše desiatku spoločností bez šancí. Nestíhal nič,

v telefóne sa dával zapierať a na stole sa mu všíšla neprečítaná korešpondencia. Cez deň sa v práci zabával prevažne len banalitami, na ktoré intelektuálne stačil, a večer s priateľkou po pivných puboch. Dnes bol navyše aj mrzutý, lebo mu ráno pripomenula, že odchádza na dohodnutú dovolenku. Aby toho nebolo naňho, chudáka preťaženého, málo, na budúci týždeň sa ohlásil na prepadovú návštevu sám najvyšší majiteľ z Kanárskych ostrovov.

„V čom je problém?“ spýtala sa ho. Vysvitlo, že majiteľ potrebuje v tabuľkách ešte jeden stĺpec.

„Aký to má byť údaj?“ žiadala upresniť.

Na to jej začal zoširoka vysvetľovať cenotvorbu výrobkov, ktorá bola všeobecne známa. Teoretický traktát z vysokoškolskej učebnice. Netrzeplivo ho prerušila: „Čo potrebujete dať do súvisu s čím, povedzte mi vzorec, prosím.“

Ako sa dalo očakávať, zasekol sa, očervenel a vyštekol: „Keď nerozumiete mojej nemčine, zavolajte Bauernfeindovi sama,“ a plesol dvermi.

Bauernfeind zúrila. „Ved' som to už Baumannovi vysvetlil,“ kričal na ňu v telefóne. Ja viem, chcelo sa jej odpovedať, lenže on vám tie výkazy neurobí a mne nevie povedať, o čo vám ide, lebo to nepochopil. Namiesto toho si však len rýchlo písala poznámky, a keď sa uistila, že Bauernfeind už nič iné nebude na pondelok potrebovať, skončila rozhovor.

Vrátila sa k databáze a vložila príslušný vzorec, ktorý si odvodila. Zatajila na chvíľu dych a údaje v novom stĺpci okamžite naskočili, čomu sa potešila ako vydarenému kúzelníckemu triku. To boli tie vzácne chvíľky, keď mala rada svoju prácu, lebo sa v nej zúročovali vedomosti z univerzity a rokmi nahromadené skúsenosti. Aspoň niečo tu funguje spoľahlivo, usmiala sa v duchu a nemala na myslí len softvér. Ved' keď sa sama nepochváli, nespraví to nik. Kto by si už všímal kvality dievčaťa pre všetko, do pozície ktorého ju tu vmanévrovali?

A pritom, ako pekne sa to začalo! Ocitla sa na tomto mieste, ani nevedela ako, sotva verila svojmu šťastiu. Len deň predtým, 14. februára na Valentína, si ich o desiatej zvolal riaditeľ jej predchádzajúcej firmy a oznámil im, že končia, lebo americký konsolidátor najväčšej oceliarskej spoločnosti na Slovensku už nebude od 1. marca potrebovať ich analýzy. Samozrejme, tušili to už pár mesiacov, odkedy zvíťazila vo voľbách zmena, ale stále dúfali... Veď sme robili dobrú prácu, obchod nás potreboval, táto firma nebola tunel...

Zaspávala vtedy večer ťažko, predstava úradu práce jej mrazila krv v žilách. Ešte v ňom síce neprestála hodiny a rady, ale v jej okolí boli mnohí, ktorí o tej skúsenosti hovorili. Ale ako! Málo, s pohľadmi blúdiacimi navôkol, vyhýbajúc sa očnému kontaktu, v rozpakoch, až radšej sama zmenila tému.

Keď sa ráno deti odobrali do svojich škôl a Martin do práce, ľahla si nazad do teplej postele. Pokúšala sa uniknúť ťaživej prítomnosti – veď načo vstávať, nemá kam ísť, dnes ešte nebude riešiť nič. Ani by toho nebola schopná, dostala riadny direkt do pyšného nosa. A vonku sneží a sneží, povedal aj Martin. Vločky za oknom vytrvalo a husto klesali – ako ich pozorovala, padali aj jej pomaly viečka.

O pol deviatej sa zúrivo rozdrnčal telefón. „Nie som doma!“ zakričala do prázdneho bytu a pritlačila si vankúš z oboch strán na uši. Nechýbajú jej teraz žiadne povzbudivé reči, najprv sa musí pozbierať sama. Ale telefón len zvonil a zvonil. Napokon vyskočila z postele a zahundrala do slúchadla: „Horí zavčas rána?“

„Angie, utekaj sem,“ zakričala na ňu Magda, „Nemec má dnes ten konkurz, už tam čakajú tri baby.“

Uf. V momente sa prebrala. *Strih, klapka, ideš, Angie!* Magda jej už o tom koncerne hovorila, do budovy sa nast'ahovali len pred mesiacom, ale presne o poschodie nad jej firmu. Hodila do kabelky nejaké svoje práce a životopis v angličtine aj nemčine, čo si pre istotu pripravila už pred mesiacom. Schmatla prvý kostým, ktorý jej v skrini padol pod ruku, a bleskovo

sa našminkovala. Nie veľmi, pravidlá konkurzov už stihla tiež naštudovať na príslušných internetových stránkach.

Čože – sneží? Zastala prekvapená za bránou. Nesneží, odpovedala si, to padá snežná masa v páperových tonách. Sotva sa dostala na zastávku autobusu, už bola celá spotená od námahy. Ani autobus nepríde, uvedomila si, keď zbadala množstvo ľudí, zrejme už dlho márne čakajúcich na nejaký spoj.

Prebrodila sa v čižmách na vysokých podpätkoch cez prázdnu lúku, zanechávajúc brázdy ako yeti, posúvala sa nadol, na frekventovanú výpadovku mesta. Stopla prvé auto, vyskočila z neho až v centre a v budove ani nepočkala na výťah. Dobehla na tretie poschodie práve v okamihu, keď vysoký blondiak s okuliarmi zatváral zvonku jednej dvere.

„Ešte som tu aj ja,“ zvolala perfektnou nemčinou a usmiala sa naňho celá zadychčaná.

Myklo ním od prekvapenia, ale keď sa usmial tiež, odľahlo jej.

Prijal ju, lebo bola zo všetkých uchádzačiek najskúsenejšia, jazykovo najzdatnejšia a o svojej dynamickej osobnosti a flexibilitate ho dostatočne presvedčila svojím dramatickým príchodom. No a nehovoriac o tom, že bola aj najgermánskejšiou blondínou s modrými očami za štýlovými okuliarmi, s dobrou figúrou, nevydatá, totiž vdova. Nie zas taká krásavica, aby ho jej vnady rozptyľovali pri práci či návštevy netrafili do zasaďačky, ale pohľad na ňu bol veľmi príjemný.

Naplnila laserovú tlačiareň papierom a spustila tlač rozšírených výkazov. Chcela dojesť svoju tresku, keď jej zazvonila vnútorná linka. Baumann. „Urobte mi kávu,“ prikázal.

Hotovú kávu mu položila pred nos na stôl, poďakoval. Chcela odísť, ale zadržal ju. „*Frau Cimofa*, zožňte mi gynekológa.“

„Vám???“ utiekol jej králik z klobúka.

„Pre moju priateľku. Na pondelok. A nech je to žena.“

Chvíľu naňho neveriacky civela. Teraz, v piatok o tretej, uprostred leta? Ktorá gynekologička ešte tak asi ordinuje?

Ale vrátila sa k stolu a začala obvolávať ambulancie. Ako dobre, že som sa ja nestala jeho priateľkou, chlapec evidentne vyrobil problém, užkrnula sa v duchu. Mal spočiatku zjavné snahy, ale keď si ich vytrvalo nevšímala, stiahol sa a pravdaže aj urazil. To bol ten moment, keď sa ich vzťahy začali pomaly, ale isto zhoršovať, držali pohromade len vďaka jej asertivite a jeho nemeckej korektnosti.

Urazenú ješitnosť sa ako-tak snažil prekonávať, ale dlho mu to nevydržalo. Otvorene ju sfúkol už po mesiaci, po príhode s prezentáciou. Majiteľ chystal ďalšiu akvizíciu a požiadal svojho generálneho, aby na stretnutie pripravil prezentáciu koncernu v PowerPointe.

„Kde nájdem ten PowerPoint?“ zavrčal na ňu Baumann.

„Je súčasťou MS Office, vy to neviete?“ dovolila si vtedy prvý a poslednýkrát zavrčať aj ona naňho.

„Keď ste taká múdra, zaiste pre vás nepredstavuje problém urobiť ju sama!“ Rozčúlil sa a mohla si trhnúť nohou, totiž pustiť sa do prípravy prezentácie. Pracovala na nej usilovne tri dni, až sa jej popri iných prácach z kečky parilo. Fotky, texty po slovensky a po nemecky, grafy, tabuľky. Na úvodnú stranu jej chýbalo už len zoskenovať fotografiu najväčšieho akcionára, Bauernfeinda, lebo Baumann ju akosi nedokázal nájsť. Napokon jej ju dal až večer o šiestej pred dňom D, ale to už musela utekať na večeru. „Prečo mi dávate polotovar?“ spýtal sa jej ľadovo.

„Musím ísť tlmočiť pánovi Bauernfeindovi,“ odvetila pokojne, „vložte len obrázok do pripraveného rámika.“

Keď na ňu len ďalej bez slova upieral tvrdé oči, dodala s ľahkým úsmevom: „A určite si chcete tú prezentáciu aj skontrolovať, kým ju zajtra prednesiete.“

Šidlo sa vyklulo z vreca hneď na druhý deň. Predstavenstvo sedelo v zasadačke, predstavitelia novej firmy tiež, roznášala kávu. Slova sa ujal Baumann a na plátno sa premietla prvá stránka prezentácie z jeho notebooku. Skvela sa na nej do bravčových tvarov zdeformovaná hlava Bauernfeinda

s nosnými dierkami veľkosti slušných kabátových gombíkov.

Niektorí prítomní vyprskli od smiechu, snažiac sa ho vzápätí decentne maskovať kašľom.

„*Herr Baumann, was haben Sie gemacht?* (Pán Baumann, čo ste to urobili?)“ otočil sa našťvaný Bauernfeind k svojmu generálnemu riaditeľovi.

Angie zvyšok nepočula, lebo vybehla zo zasadačky. Jej smiech však trval len krátko, kým jej rozzúrený Baumann nevytkol: „Mali ste sa predsa ozvať, že ste tú prezentáciu robili vy!“

Pozrela naňho celá ustrnulá. Je ozaj taký natvrdlý alebo sa jej to len zdá? „Vážne?“ povedala, ale dala si záležať, aby to vyriekla bez akéhokoľvek podtónu.

Pochopil, ale jeho vzťah k nej zahalila trvalá námraza.

Telefón na stole zazvonil, ozvali sa z Maďarska ohľadne surovín. Baumann sa vyhovoril ako obvykle, že on ich zlej nemčine nerozumie, nech sa s nimi porozpráva ona. Písala si poznámky, a kým obtelefonovala polikliniky, prepísala ich pre Baumanna z maďarčiny do nemčiny na počítači. Po polhodine našla jednu súkromnú gynekologičku, dohodla termín a odovzdala ho Baumannovi aj so záznamom o maďarských dodávkach.

Tlačiareň dotlačila nové mesačné výkazy, rýchlo zviazala listy do predpísanej formy.

Vložila si do úst ďalšiu lyžičku tresky, keď sa dvere opäť rozleteli, vzduch zavíril a na stôl tesne k treske s dutým buchotom dopadlo osem stostránkových zväzkov.

„Okopírujte mi to na pondelok, každý zväzok päťkrát, ide-me s Bauernfeindom do bánk kvôli investičnému úveru.“

„To mi vravíte až teraz? Ved' o tom úvere sa hovorí už pol roka!“ zdvihla sa v nej zlosť. Večer cestuje. Martin a deti čakajú. To nemôže odísť ani raz o piatej? Pozrela na generálneho, pre zmenu sa zlomyseľne škeril. Jeho výraz tentoraz vravel – ved' ja ti to osladím, len tak si chodiť na dovolenku.

„Áno, ale zabudol som,“ povedal nahlas, akoby sa nechumelilo. Vzal si zviazanú správu zo stola a namiesto nej tam hodil akési čmáranice. „A preložte mi do angličtiny tento list.“

Skôr, než mu stihla niečo štipľavé odvetiť, zapípal fax. Skočila najprv k nemu, stlačila príjem, potom vložila do kopírky prvý zväzok, naplnila zásobníky. Rozozvučali sa telefóny, technický, obchodný aj personálny riaditeľ sa vrátili z obeda, prepájala, vybavovala, čo potrebovali. Uvarila im kávy, došlý fax okopírovala pre každého z nich a sadla si k prekladu Baumannových hákov-bákov. Čože??? „Milý Johnie, rád spomínam na naše dni pri jazere...“ Tak to už je vrchol!

Nechala rožok rožkom pri nedojedenej treske a bežala dolu na druhé poschodie.

„Magduš, tečú mi z neho nervy,“ vyfúkla zlosť spolu s cigaretovým dymom.

Magda bola vo svojej firme sama, už ju len likvidovala. Nepodarilo sa jej spraviť diery do sveta ako auditorke, nenašla dosť klientov, hoci sa o mnohých roky uchádzala.

Prisadla si k Angie a uškrnula sa: „Ale veď vieš, že je to pako.“

„Do čerta, ale berie šesť a pol tisíc mariek, ja slovenských šestnásťtisíc brutto, a všetko musím robiť zaňho!“

„Ja viem. Ty máš vysokú, on strednú ekonomickú. Ovládaš štyri jazyky, kým on len ten svoj. Ale nezabudni, *Frau Cimofa*,“ rozosmiala sa Magda, „že on je koňom zahraničného investora.“

„Anciáša,“ zúrila ďalej Angie, „to sa za ten rok a pol nenaučil ani toľko, ako mi má vyslovovať meno?!“ Párkrát mu svoje priezvisko napísala nemeckou gramatikou ako Siemowa, aby pochopil, že sa volá Zimová, ale zbytočne. Zostala naveky Cimofa. „Dokedy tu budeš?“ spýtala sa priateľky a zahasila cigaretu.

„Tak do ôsmej, aby som to tu zbalila. Aj ja chcem zostať od zajtra na chate, keď je tak horúco.“

„Dobre, tak to ešte skočím dole.“

Hore medzitým vypukol cirkus, riaditelia v behu žonglovali s kadejakými spismi, ktoré si navzájom odovzdávali. Každý z nich popri tom niečo súrne potreboval, zhl'adúval, žiadal. Angie kmitala, v popoludňajšej horúčave sa jej napriek zázračnému deo-rollu zväčšovali škvrny na blúzke.

„Som s vami nespokojný,“ dvere sa o siedmej otvorili, vzduch zavíril a na stôl tesne k treske ladne doplachtil čerstvo vytlačený a preložený list.

Zastavila na chvíľu svoju spartakiádu medzi stovkami okopírovaných podkladov a čakala.

„Môj priateľ sa nevolá Johnie, ale Jollie,“ oznámil celý vycerený a čakal, ako zareaguje.

„Pán Baumann, prepáčte, hneď vám pošlem ten list cez internet.“ Takú drobnú opravu zvládne hádam aj sám, lebo čo je veľa, to je veľa, a list je navyše súkromný. Ale zas na ňu len nechápavo zazeral, tak doložila: „Ja tu mám pre vás ešte dva preklady z angličtiny do nemčiny a musím roztriediť päťkrát osem stostránkových zväzkov.“

Mlčal a na tvári sa mu začal rozlievať výraz urazeného dieťaťa. „Ja? Ved' je už sedem hodín. Chcem ísť na večeru, sľúbil som...“ a len tak-tak zastavil pred zradným koncom.

Priateľke, samozrejme. Dovtípila sa, ale nedala nič najavo, ďalej sústredene skladala kópie.

„A vy mi to nemôžete opraviť?“ spýtal sa podráždene.

„Nie,“ odvetila stručne a ani nevzhladla od stohu kópií.

„Tak potom vás prepustím!“ vykrikol trucovito.

Už jej tým párkrát pri podobných príležitostiach pohrozil, spočiatku sa naozaj bála. Teraz sa však zastavila. Bravčovou hlavou to začalo a tento Johnie, či Jollie, je naozaj posledná kvapka. Dost' bolo šaškárne. Je piatok, 28. júla, ideálny deň na výpoveď. Pomaly sa vyskladala nahor a pokývala hlavou.

Prekvapene pozoroval jej zvláštne správanie, ktoré ešte pokračovalo v ďalších gestách. Chytila nedojedenú tresku a obšchnutý rožok, hodila ich do koša. Vytiahla si kabelku spod stola a z prvej zásuvky nahádzala do nej nejaké kozmetické potreby. Zavrela kabelku a pozrela mu do očí:

„Dohodnuté. Beriem na vedomie vašu výpoveď.“

A ako tam stál, teraz on zamrznutý, dodala ešte: „Odporúčam vám uviesť paragraf 46 Zákonníka práce, odsek c – organizačné dôvody,“ a napísala mu to pre istotu úhladne na papier. To sedí, chlapče. Môžeš si na moje miesto zháňať jednu sekretárku, jednu tlmočničku a jedného analytika. Ale to už bude tvoj problém.

Až teraz zavrela za sebou dvere, veľmi rozhodne.

„Chápem ťa,“ povedala Magda, „vlastne sa ti čudujem, prečo si to neurobila skôr.“

„Ale veď vieš prečo,“ odvetila Angie. „Kvôli tým šesnástim tisícom a mojím štyridsiatim štyrom rokom.“ A trom deťom, dodala pre seba smutne. Kdesi v diaľke, v krajine neistej existencie, sa jej vynáralo tušenie priepasti, ale hneď ho zahнала.

„Tak, moja drahá, môžeme si podať ruky. Alebo si dajme z tohto koňaku, nech ho nemusím nikam odnášať.“ Naliala do dvoch pohárov, uchopili ich a zadívali sa na seba.

Vyzeráme ako dve zmoknuté sliepky, pomyslela si Angie, keď sa Magda ozvala: „Sedíme tu ako dve zmoknuté sliepky.“

„Bingo!“ rozosmiali sa.

„Aké si ty vlastne znamenie podľa čínskeho horoskopu?“ spýtala sa Magda.

„Opica,“ vyprskla Angie, ale Magda zostala napodiv vážna: „Výborne. Ja som Drak. Keď my dve dáme hlavy dohromady, vymyslíme nejaký bomba kšeft.“

„Kto to vraví, prosím ťa?“

„Čínsky horoskop obchodnej spolupráce.“

„Nuž, to je ozaj vážny zdroj,“ Angie sa až zakuckávala a cítila, ako ju koňak v dôsledku celodenného hladu akosi príliš

rýchlo prenáša na klzkú dráhu ľahkovážnosti. „Magduš, s kapitálom, ktorý sme my dve schopné investovať, vyjde nám tak na fúrik.“ Hm, ale ten horoskop má čosi do seba, pripustila. Magda je naozaj žiarivá, sála z nej sila a akási magickosť, presne, ako popisujú jej znamenie Číňania. Pousmiala sa, možno sa konečne objasnil aj dôvod ich dlhoročných vzájomných sympatií a porozumenia. Pozbierala sa na odchod: „Idem domov, nech aspoň nezmeškám svoju dovolenku.“

Aj Magda dopila a obidve vyšli spolu z budovy naposledy.

2. Al Pacino, či skôr Gándhí?

Dovolenka prebiehala za daných okolností nad očakávanie dobre. Pečená ryba a slnko sa stali skutočnosťou a Angie si každý deň chytila jednu morskú vlnu, na ktorej sa bezstarostne plavila až k súmraku.

Evička, študentka medicíny, s nimi nešla, mala už svoju partiu. Šestnásťročná Janka a jej o dva roky mladší brat Adam si vždy ráno vypýtali vreckové a zmizli na celý deň, takže Angie mohla tráviť celý čas s Martinom. Zaujímavé, bola to ona, ktorá sa viac smiala, iniciovala rôzne zábavky, či len také polihovanie počas siesty v posteli, ktoré on rád zneužil, či skôr využil na aktivity iného druhu. Nedala sa dvakrát presviedčať, cítila sa voľná ako ryba v neďalekom mori – konečne ju neobmedzovali žiadne povinnosti ani budík.

„Neboj sa, Martin,“ povedala raz nahlas, keď náhle otvorila oči a zachytila ustaraný pohľad jeho zamatovohnedých očí, ktorým ju pozoroval ležiac pri jej boku. „Doteraz som sa pretĺkla, pretlčiem sa aj ďalej.“

Hnedé oči sa usmiali, ale akosi zdržanlivo. „Angie, máš štyridsaťštyri rokov,“ povedal mäkko.

„A čo tým chceš povedať? Som vari stará baba, len ma zhodiť zo skaly?“ Zavinula sa do plachty a posadila sa na posteli.

„Nie,“ povedal krátko a rozhodne. „Ale pracovný trh môže mať iný názor.“

„Hovorí ten pravý. O rok si aj ty štyridsiatnik!“ začala odvetu.

Bolo to nefér, vedela to, jeho miesto by ani náhodou nechcela. Nehovoriac o tom, že by musela byť IT géniom ako on. Niekedy, keď prišiel domov, teda k nej, trvalo mu zo dve hodiny, kým sa z neurotického, strapatého strašidla utriasol do ľudskej podoby. „Doteraz som predsa mala šťastie. Len si spomeň, naposledy som dostala aj odstupné a hneď od nasledujúceho mesiaca som mala nový flek. Nevidím dôvod, prečo by sa to aj tentoraz nemohlo vyvíbiť podobne,“ dodala zmierlivo.

Prijal jej úsmev, ale čosi v jeho očiach zostávalo pre ňu naďalej nezrozumiteľné.

Ach, nie, zhíkla v duchu, keď rozlúštila význam jeho pohľadu, zasa ideme uzatvárať manželstvo! Razom by bolo po probléme, naznačoval, on zarába dosť a pri ňom by pokojne mohla aj ostať doma. Zoskočila z postele a rýchlo si natiahla plavky.

To ja nemôžem, kým som živá, totiž, kým je živý aj Peter. *Pierre. Dýchaj, Angie, zhlboka.*

„Pôjdeme na pláž?“ vyzvala ho s predstieranou živosťou.

Odkedy doopatrovala svojho manžela po porážke a zostala s tromi deťmi vo veku 10, 6 a 4 sama, zvykla si na samostatnú a nikým neobmedzovanú existenciu. Uplynulo odvtedy desať rokov, ktoré jej vyplňali občasné stretnutia s Petrom a posledné štyri roky aj spoločný život s Martinom.

Martin potreboval manželku, to jej bolo jasné od samého začiatku ich známosti. Bol navonok veľmi príjemný, inteligentný, ale vo svojej podstate roztržitý počítačový maniak, pomerne odtrhnutý od reality bežného života, čo bol zároveň aj dôvod, prečo sa s ním jeho prvá žena rozviedla. Pre ňu to bol naopak dôvod, prečo si ho oblúbila. Pôsobil tak

bezbranne a osamelo... Občas ju mrzelo, že má obrazovku počítača, dobré jedlo a čisté šatstvo na prvých priečkach svojho hodnotového rebríčka, ale napokon – kto je dokonalý? V rozpore s prvým dojmom to však nebol žiadny plastelínový panák, lebo v jeho prejavoch sa podľa pragmatickej potreby dokázala striedať pasívna rezistencia a la Gándhí s akčnosťou filmového hrdinu, a to vždy spôsobom, ktorý ho doviedol k vytúženému cieľu.

Neodolala, aby sa s ním o tento poznatok nepodelila, a vtedy sa na ňu zahľadel s uznaním – odhadla si ma správne, a vzápätí sa obaja rozosmiali nad neobyčajným spojením, ktorým ho zadefinovala.

„Máš ty šťastie, dcéra moja,“ povedala jej matka uznanlivo, „ale zaslúžiš si ho, po tom všetkom.“

Áno, zažila kruté dni, keď jej pred očami zo dňa na deň chradol milovaný manžel. Ale bola tvrdou realistkou, ani tri deti ju nenechali prežívať svoj smútok príliš dlho. Preto sa aj teraz k matkinej poznámke postavila s britkým humorom: „Pravdaže. Veď som mladá, krásna a múdra.“

Matka nezareagovala, ako očakávala: „Neviem, Angie. Z tých prvých dvoch ubúda a o tom treťom momentálne pochybujem.“

Zháčila sa. Je hádam taká priehľadná? Neprekvapovalo ju, že matka niečo tuší, ale dosť ju miatlo, že aj v Martinovom pohľade zachytila občas nevyslovenú otázku, pochybnosť, čriepok... Ak to takto bude pokračovať, stane sa feministkou. Všetci ju tu pchajú pod čepiec, akoby neexistovali iné možnosti. Môže milovať jedného a žiť s druhým. Najlepšie by to bolo v jednom balíku, ale čo sa dá robiť, keď si raz Peter nerobí plány ďalej ako po najbližšiu službu?

Poznala ho rovnako dlho ako svojho manžela. Boli to dvaja nerozluční kamaráti, vyrástli na jednej ulici a aj na tej diskotéke sa pred ňu postavili obaja naraz. Intuitívne sa Petrovi vyhla, vyzeral príliš prít'azlivo a pôsobil na ňu dojmom, že si je toho

aj veľmi dobre vedomý. Až v deň svojej svadby odkryla kúsok jeho tajomstva, keď jej zaprial: „Dúfam, Angie, že budeš s ním aspoň taká šťastná, ako by si mohla byť so mnou.“

Prekvapene mu pozrela do očí, hľadala známky urazenej hrdosti a namiesto toho objavila kamienok na dne tône, zabalený vo frajerskom úškrne.

Po manželovej smrti chodil k nim ešte častejšie, bol Evičkiným krstným otcom. Bola v tých časoch zlomená, osamelá, tak veľmi potrebovala oporu. A s ním sa cítila dobre, poznal ju upravenú aj neupravenú, na nič sa pred ním nehrala, poznal jej smútok aj smiech. Po dvoch rokoch sa raz po dlhom večeri a niekoľkých pohároch vína ocitli spolu v posteli, a skutočne, stálo to za hriech. Málokedy sa príhodi, že si dvaja tak na prvýkrát sadnú, pripúšťala aj po rokoch. Veď ani s Martinom to nebolo zo začiatku pravé orechové, chvíľu trvalo, kým sa zosúladi.

S Petrom to bolo iné. Stačilo veľa nerozprávať, to sa väčšinou len hrýzli, a spoľahnúť sa na reč tiel. V ten pamätný večer, keď ho už zunoval pohľad na ňu, ako poletuje po obývačke a čviriká sťa splašená andulka v klietke, len aby prekryla svoje rastúce vzrušenie, znenazdajky vystrel ruku a pritiahol ju k sebe: „Ticho.“

Potom už len perie, totiž iskry lietali v izbe...

Stretli sa dvaja, čo si zaslúžili jeden druhého, v dobrom aj zlom. Netajil, že vždy po nej túžil, že vždy chcel mať hravú domácnosť, akú vytvárala ona, že ju kamarátovi závidel. Pristihla sa, ako netrpezlivo očakáva jeho príchod, ako odraťáva hodiny, dni... Ale kedykoľvek prísť nemohol, až jej raz počas dlhého čakania došlo – hop, som zamilovaná, čo s tým? Keď prišiel najbližšie a chcel ju objať, odtisla ho: „Peter, ako si to predstavuješ ďalej?“

„Čo to?“ spýtal sa s úškrnom, ale dobre jej porozumel.

„Nechcem mať zas zlomené srdce. A ty...“ pozrela naňho vážne, „si na môj vkus príliš ženatý.“ So vzornou manželkou, ktorá nezabúda na teplé večere.

Jednoducho vystihnutá pravda ho priam fyzicky zaštipala na líci ako facka. Veru, proti tomuto sa dalo len ťažko niečo namietat'. „Ach, Angie, musíš byť vždy taká čierno-biela,“ povzdychol si, ale keď videl, že sa zaťala, zmenil tón: „Neuľahčím ti to, drahá. Budeš si ma musieť uloviť.“

Cha! Pekná kľučka urazeného frajera, zamračila sa Angie. A tak odvtedy trvala medzi nimi vojna *kto z koho*. „Ale veď si počkám,“ húdla si v duchu, „príde ten deň, keď to aj tebe dôjde, veď čo si to vravel o zábavnom spolužití?“ Nažhavená vzdorom a potrebou pomsty, že sa jej vzdal tak ľahko, neváhala dlho – o mesiac sa na podnikovom večierku nechala zbalit' sympatickým, o päť rokov mladším programátorom, ktorý na ňu celý večer vysielal túžobné pohľady. Sexi v čiernom, typ Al Pacino, prečo nie? *Strih, klapka, ideš, Angie!*

Nebol to zlý výber. Martin zarábala nadpriemerne, za uplynulých osem rokov pracoval už v siedmej firme, lebo lovci mozgov sa oňho len tak ruvali. Jeho analytický mozog úžasne spájala sociologické a politické fakty do prognóz, ktoré sa temer vždy naplnili. Teoretik, ale dobrý, zhodnotila. Rozhodne bol kvalitným intelektuálnym súperom. Mal svoj nedbalý šarm a obliekal sa zásadne do čierneho, čo výborne pristalo jeho olivovej pleti, čiernym vlasom a hnedým očiam, to musela tiež uznať. Sám sa rozhodol veľkoryso prispievať na spoločnú domácnosť a okrem toho – niekedy aj na tri-štyri dni odcestoval kamsi na služobnú cestu, čo jej veľmi vyhovovalo. S deťmi vychádzal skvele, lebo sa im nevnucoval, nehral sa na ich kamaráta, ani na otca, len im jednoducho povedal, že má rád ich matku, čím si ich raz-dva získal. Najmä malého Adama, tomu otec, či mužský element, medzi tromi babami chýbal najviac. Jedného dňa im kúpil počítač a skôr, než prišla domov z práce, ho spoločne s deťmi nainštaloval do rohu haly. Presne tam, kde boli aj dvere do spálne.

„Šibe ti?“ zvolala, keď zbadala pozíciu nového doplnku.

„Nechápem...“ ani nestihol dopovedať, okamžite ho spláchla: „Uvedomuješ si, že takto je naša posteľ necelé dva metre od počítača?“

„No a?“ spýtal sa prekvapene.

V praktických veciach nemožný. „Už začínam chápať tvoju bývalú,“ mala na jazyku, a len tak-tak si doň ešte stihla zahryznúť. Lebo vzápätí mu blyslo v očiach a údajne kvôli budúcej internetovej prípojke presťahoval počítač do protifaľného rohu haly, dobré štyri metre preč od dverí spálne.

Lebo v spálni, to sa teda diali u nich veci. Angie nebola typ ženy, ktorá by mala v slovníku frázu „bolí ma hlava“, a keď dala dolu aj okuliare... Temperament, ktorý v práci a pri výchove detí schovávala pod rovnošatou asertivity, tu našiel svoje uplatnenie. Žil s ňou rád, ešte aj domácnosť zvládala hravo a varila dobre. Ale cítil, že musí byť opatrný, na výraz „manželstvo“ bola akási alergická. Spočiatku to dával na vrub jej tragickej skúsenosti, ale nie, to nebolo ono. Na dne jej duše boli masívne dvere, ku ktorým nemal kľúč.

3. *Opica a Drak*

Zlatomodrý jas dovolenky vystriedali po príchode domov pestré farby pomaly nastupujúcej jesene, ale Angiine dni sa stali prudko pestrými. V schránke preplnenej dvojtýždennou poštou a letákmi ju čakala výpoveď, no keď s ňou zašla na úrad práce, mala problém.

„Idete neskoro, mali ste sa hlásiť do týždňa po skončení pracovného pomeru,“ oznámila jej prísna a unavená pracovníčka úradu.

„Nemohla som, bola som na dovolenke s deťmi,“ povedala úprimne Angie.

Na dovolenke? Budúca nezamestnaná a chodí si po dovolenkách? Pracovníčka sa jej lepšie prizrela: „Kde?“

Angie hneď pochopila jej zosťrený pohľad. Keby tak teraz povedala, že v Dominikánskej republike, dva týždne all inclusive... „V Chorvátsku,“ odpovedala pravdivo.

Aha, naladila sa pracovníčka ústretovejšie: „No, čo už s vami...“ a dala jej kopy dotazníkov na vyplnenie. Angie ich zbežne prebehla, listovala, nič zvláštne ... ale čo je toto?

„To chcete pečiatku od každého môjho zamestnávateľa za posledných dvadsať rokov? Sem, na toto tlačivo? Nestačia vám výstupné listy, ktoré som vám predložila?“ Bola z toho celkom paf.

„Ak chcete poberať podporu deväť mesiacov, musíte doložiť, že ste v čistom, to jest bez péeniiek a materskej, odpracovali viac ako pätnásť rokov. A presne tak, doneste pečiatku z každého pracoviska. Na tomto tlačive.“¹

„Ale veď ste prepojení so sociálnou poisťovňou, a tá už všetky tie záznamy má,“ namietala Angie.

„Systém ešte nie je do takej miery rozpracovaný, takže...“ usmiala sa kyslo pracovníčka a Angie si v duchu za ňu dokončila načatú vetu: „Milá občianka, obehaj si to po vlastných.“

Uberala z mejkapu, obliekala si staršie kusy a obiehala, lebo zázrak sa tentoraz nekonal. Deň za dňom obvolávala starých známych, spočiatku hľadala pre seba primeranú prácu, neskôr už akúkoľvek. „Janko, Zdenka, Vlasta, Paľko...“ menila oslovenia, „nemal by si pre mňa voľačo? Stačí mi desaťtisíc čistých, vieš, mám tri deti...“ ale výsledok zostával ten istý. Neverili jej, poznali ju ako dravú, príliš múdru babu. Jej pracovný vzostup z obyčajnej manažérky do výšin medzinárodného holdingu bol všeobecne známy a nechceli ju, pretože by bola s tými desiatimi tisícmi a podradnou prácou po čase asi aj tak nespokojná.

¹ Takto postupoval v auguste 2000 Okresný úrad Košice II